Orkland kommune

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 20/00588-4
Saksbehandler Erling Revhaug

Innføring av beverjakt i hele Orkland

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg Forvaltning	11.11.2020	181/20

Hovedutvalg Forvaltning har behandlet saken i møte 11.11.2020 sak 181/20

Behandling i Hovedutvalg Forvaltning 11.11.2020:

Votering
Rådmannens innstilling – enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. I medhold av Forskrift om forvaltning av bever, fastsetter Orkland kommune slik målsetting for utviklingen av bestanden av bever i kommunen:

> *1. Beverbestanden i Orkland skal forvaltes med tanke på nærings- og rekreasjonsmessig nyttiggjøring av viltressursen. Samtidig er det et mål at beveren og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at den forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Dette målet ses i sammenheng med bestandssituasjonen i nabokommunene. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også beverens økologiske funksjonsområde og de øvrige økologiske betingelsene som den er avhengig av.*
> *2. Beverbestanden i Orkland skal holdes på et nivå som ikke er til unødig skade og ulempe for andre samfunnsinteresser. Den samla bestandsstørrelsen bør derfor ikke overstige 300 dyr, men kan gjerne være på rundt 250 dyr. I Orkla og sidevassdrag i dalbunnen kan det være 10-12 aktive kolonier. I vestre deler av kommunen, fra Hoston til Songlia, kan det også være 5-6 aktive kolonier. Det tillates i tillegg en bestand på 2 kolonier på Geitastranda, 3 kolonier i elva Svorka/Trevja, samt 20-25 kolonier i hver av de gamle kommunene Agdenes og Snillfjord (det som ligger i Orkland).*

2. Rådmannens forslag til ny beverforskrift for Orkland kommune legges ut til offentlig ettersyn og sendes aktuelle høringsparter til uttalelse i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om forskrifter.

Innføring av beverjakt i hele Orkland

Vedlegg:
Søknad
20_00588-1 - Søknad om åpning for beverjakt i gml. Agdenes kommune.msg
Registrering av Bever i Snillfjord, Åstfjord og Imsterfjord 2020.pdf

Rådmannens innstilling:

1. I medhold av Forskrift om forvaltning av bever, fastsetter Orkland kommune slik målsetting for utviklingen av bestanden av bever i kommunen:

> *1. Beverbestanden i Orkland skal forvaltes med tanke på nærings- og rekreasjonsmessig nyttiggjøring av viltressursen. Samtidig er det et mål at beveren og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at den forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Dette målet ses i sammenheng med bestandssituasjonen i nabokommunene. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også beverens økologiske funksjonsområde og de øvrige økologiske betingelsene som den er avhengig av.*
> *2. Beverbestanden i Orkland skal holdes på et nivå som ikke er til unødig skade og ulempe for andre samfunnsinteresser. Den samla bestandsstørrelsen bør derfor ikke overstige 300 dyr, men kan gjerne være på rundt 250 dyr. I Orkla og sidevassdrag i dalbunnen kan det være 10-12 aktive kolonier. I vestre deler av kommunen, fra Hoston til Songlia, kan det også være 5-6 aktive kolonier. Det tillates i tillegg en bestand på 2 kolonier på Geitastranda, 3 kolonier i elva Svorka/Trevja, samt 20-25 kolonier i hver av de gamle kommunene Agdenes og Snillfjord (det som ligger i Orkland).*

2. Rådmannens forslag til ny beverforskrift for Orkland kommune legges ut til offentlig ettersyn og sendes aktuelle høringsparter til uttalelse i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om forskrifter.

Saksopplysninger:

Status for forvaltning av bever er ulik i de gamle kommunene som Orkland kommune består av. Det er kun i Meldal og Orkdal det for tida er åpnet for ordinær jakt med utgangspunkt i en kommunalt tildelt kvote. Fra Agdenes er det på nyåret kommet en henvendelse fra Agdenes storviltråd om åpning av jakt. I Snillfjord har det vært sporadisk registrering av beveraktivitet, men noen jakt er ikke innført. På oppdrag av landbrukskontoret ble det i vår gjennomført en kartlegging av beverbestanden i den delen av Snillfjord som nå ligger i Orkland. I søknaden fra Agdenes storviltråd er det vedlagt en kartleggingsrapport.
Det bør være et mål for Orkland kommune å ha en felles strategi og opplegg rundt kommunal forvaltning av bever. Bever som art er svært tilpassingsdyktig til endrete naturvilkår og vil være vanskelig å utrydde om en skulle ønske det. De bestandsstatuser som foreligger fra de ulike deler av Orkland viser at vi har å gjøre med en art som er svært utbredt i hele geografien og som tåler godt den beskjedne beskatningen den har vært utsatt for. I Orkdal og Meldal og i det siste også i Agdenes har det vært gitt flere skadefellingstillatelser på årstider uten jakt fordi beverdambygging har medført uheldige konsekvenser for annen samfunnsinteresse, så som oversvømmelser av dyrkajord, tetting av stikkrenner, heving av vannstand i vassdrag slik at det går ut over hytter og hus.
I 2006 gjennomførte Bonvik Utmarksanalyse og Rønning Utmarkstjenester på oppdrag av Rennebu, Meldal og Orkdal kommuner en kartlegging av beverbestanden i Orklaføret. De leverte dokumentet «Forvaltningsplan for bever langs Orkla og større sidevassdrag». Denne forvaltningsplanen har blitt benyttet i ettertid som grunnlag for fastsetting av jaktkvoter i Rennebu og Meldal og som grunnlag for forespørsel om innføring av jakt i Orkdal. I planen

har forfatterne for Meldal og Orkdal sin del foreslått slikt kommunalt mål når det gjelder bestandsstørrelsen:
I Meldal har vi vurdert beverbestanden langs Orkla som stor nok sett i forhold til egnede leveområder. Kommunen bør derfor ha som målsetting å ha 5-6 beverkolonier langs Orkla. Videre bør man tillate videre etablering av bever i elva Svorka. Her kan tre kolonier være et mål. I Meldal er det flere gode leveområder som ikke er tatt i bruk av bever. Etableringer av bever i disse områdene kan være positivt både for bestanden og området, og ikke nødvendigvis et problem for grunneierne.
I Orkdalsdelen av Orkla har vi vurdert at beveren har inntatt de fleste egnede leveområder for arten og at målsettingen her bør være 5-6 kolonier. I de vestlige deler av kommunen kan vi også regne med at de fleste av de mest optimale områdene er tatt i bruk, og at bestanden er på et akseptabelt nivå. Vi kan derfor anbefale en målsetting på 5-6 kolonier også her. Videre anbefaler vi å tillate etablering av bever i området langs Husdalselva/Langengelva da dette er et område som er svært godt egnet for bever. Her kan vi anbefale en målsetting på ca. 2 kolonier.
Samlet sett var det ifølge denne forvaltningsplanen estimert en beverbestand på 26 dyr i Meldal og 54 dyr i Orkdal og det ble foreslått en jaktkvote på hhv. 6 og 15 dyr. Fellingene har stort sett ligget godt under kvotetaket.
På oppdrag av Rennebu, Meldal og Orkdal kommuner ble Håvard Rønning høsten 2017 engasjert til å foreta en rekartlegging av beverbestanden i de 3 kommunene. Den viste at det i Orkdal hadde skjedd en betydelig vekst i bestanden fra et estimat på 54 dyr i 2005 til et estimat på 70 dyr i 2017. Status i Meldal var omtrent som i 2005.
I Snillfjord gjorde John Aa en jobb med å kartlegge bestandssituasjonen i de fleste vassdragene våren 2020 og kom til at det er 23 ynglende par. Dette tilsvarer en estimert totalbestand på 92 dyr i hele den delen av Snillfjord som ligger i Orkland. Akkurat samme bestandssituasjon ble funnet i Agdenes, minst 23 aktive kolonier året før.

I 2017 kom det en egen ny sentral forskrift om bever: «Forskrift om forvaltning av bever». Her ligger det føringer for kommunen:

§ 1.*Formål*

Formålet med denne forskriften er å bidra til at forvaltningen av bever skjer i samsvar med forvaltningsmålet for arter i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 5. Forskriften skal legge til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig nyttiggjøring av viltressursen. Forskriften skal samtidig bidra til å hindre unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 2.*Mål for forvaltningen av bever*

Kommunen skal vedta målsetting for utvikling av bestandene av bever i samsvar med formålet i § 1.

Nabokommuner med felles vassdrag med bever bør samarbeide og koordinere sin forvaltning.

§ 3.*Åpning av jakt og fangst av bever*

Kommunen kan ved forskrift åpne for jakt og fangst av bever i hele eller deler av kommunen i en nærmere fastsatt periode, innenfor jakttid for arten fastsatt i forskrift om jakt og fangsttider vedtatt med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt § 9.

Kommunen kan innenfor de områder som åpnes for jakt og fangst fastsette en kvote for uttaket.

Forskriften fastsettes i samsvar med vedtatt målsetting i § 2 og vilkårene for høsting i naturmangfoldloven § 16 tredje og fjerde ledd.

§ 4.*Endring eller opphør av jakt og fangst*
For å ivareta målsettingen for bestandsutviklingen for bever kan kommunen til enhver tid endre eller stenge adgangen til jakt og fangst av bever. Endring eller stenging skjer ved forskrift.

§ 5.*Rapportering*
Kommunen kan pålegge jeger og jaktrettshaver å gi opplysninger om felte dyr, herunder innlevere hele eller deler av viltet til statistiske eller vitenskapelige formål.

§ 6.*Ikrafttreden og oppheving*
Forskriften trer i kraft 15. mai 2017. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 22. mars 2002 nr. 314 om forvaltning av hjortevilt og bever.

Vurdering:
Beveren i Norge er en svært levedyktig art og er vidt utbredt og antakelig er den norske bestanden økende mange steder. I Orkladalføret har den vært til stede i lang tid og det ser ut for at den samla bestanden er svakt økende. I Orkdal viser kartleggingen fra 2017 at økningen er betydelig og at det er flere kolonier med få dyr, såkalte «ventekolonier» eller individer med «flytere», noe som kan være et tegn på at bestanden er for stor i forhold til de naturgitte forholdene. Skal en dømme etter de kartlegginger som nylig er gjort i Snillfjord og Agdenes, er det heller mer bever der enn i Orkdal og Meldal.
Da forvaltningsplanen kom i 2006 ble den ikke gjenstand for noen politisk behandling. Derfor forelå det ikke noen kommunale målsettinger for beverforvaltningen i forkant av innføring av lokal forskrift i Orkdal. Gjennom den nye sentrale forskriften er det nå fastsatt at kommunen skal ha en slik målsetting. Dette er formelt nødvendig dersom det innføres jakt etter forskriftens § 3.
Saksbehandler mener at Orkland kommune bør ta utgangspunkt i forskriften om beverforvaltning, naturmangfoldloven, forvaltningsplanen fra 2006 for Orkdal og Meldal med supplering av de nye kartleggingene i Agdenes og Snillfjord og fastsette slik målsetting. Det brukes den samme som ble laget for Orkdal, stort sett er bare kommunenavnet og tallstørrelser byttet ut:

1. Beverbestanden i Orkland skal forvaltes med tanke på nærings- og rekreasjonsmessig nyttiggjøring av viltressursen. Samtidig er det et mål at beveren og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at den forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Dette målet ses i sammenheng med bestandssituasjonen i nabokommunene. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også beverens økologiske funksjonsområde og de øvrige økologiske betingelsene som den er avhengig av.
2. Beverbestanden i Orkland skal holdes på et nivå som ikke er til unødig skade og ulempe for andre samfunnsinteresser. Den samla bestandsstørrelsen bør derfor ikke overstige 300 dyr, men kan gjerne være på rundt 250 dyr. I Orkla og sidevassdrag i dalbunnen kan det være 10-12 aktive kolonier. I vestre deler av kommunen, fra Hoston til Songlia, kan det også være 5-6 aktive kolonier. Det tillates i tillegg en bestand på 2 kolonier på Geitastranda, 3

kolonier i elva Svorka/Trevja, samt 20-25 kolonier i hver av de gamle kommunene Agdenes og Snillfjord (det som ligger i Orkland).

For å kunne nå denne målsettingen har kommunen to virkemidler:
1. Innføre ordinær jakt på bever. Forvaltningsplanen fra 2006 og nykartleggingen de siste 3-4 årene viser at beverbestanden i Orkland produserer et høstingsverdig overskudd, jf. kravet i naturmangfoldlovens § 16 for å kunne vedta en tillatelse til høsting. Bestandssituasjonen tilsier at en årlig jaktkvote på 50-60 dyr vil være forsvarlig for å stabilisere bestanden på dagens nivå.
2. Gi tillatelser etter naturmangfoldlovens § 18 til å ta ut skadedyr og til å fjerne demninger. Saksbehandler mener dette er en mulighet som bør begrenses til områder og tilfeller der ordinær jakt ikke kan løse et problem.
Det viktigste virkemiddelet til å besørge at vi i Orkland til enhver tid klarer å ha en beverstamme som av folk flest vurderes å være akseptabel, er å ha jakt på arten der kommunen tildeler årlige kvoter til et jaktvald.

Med utgangspunkt i den lokale forskriften som ble vedtatt i 2018 for Orkdal kommune, foreslår rådmannen en slik ny forskrift for Orkland kommune:

Forskrift om jakt på bever, Orkland kommune, Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt av Orkland kommune dato måned år med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 9, lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 26. april 2017 nr. 519 om forvaltning av bever § 3 og § 5.

§ 1.*Formål*

Formålet med forskriften er å legge til rette for en bærekraftig beverforvaltning der det tas hensyn til naturlig utbredelse av bever, jakt- og fangst av bever som nærings- og rekreasjonskilde, samt forebygging av unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 2.*Åpning for jakt og fangst av bever*

Det åpnes for jakt og fangst av bever i Orkland kommune, i tråd med gjeldende forvaltningsmål for kommunen. Unntatt for jakt er Orkla med sidebekker på strekningen fra Orklas utløp og til Forve bru på arealer under høydekurve 30 moh.

§ 3.*Jakt- og fangsttid*

Jakt- og fangsttid følger den til enhver tid gjeldende jakttid som er fastsatt i forskrift om jakt og fangsttider, vedtatt med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt § 9.

§ 4.*Kvoter og rapportering*

Kommunen kan tildele hele eller deler av den årlige fellingskvote til fellesorganisasjoner for rettighetshaverne. Kvoten fordeles videre på aktuelle rettighetshavere i samsvar med forvaltningsplanen.

Rettighetshaverne er ansvarlige for at fellingstall rapporteres innen 14 dager etter avsluttet jakt. Det skal rapporteres på voksen hann, voksen hunn, ungdyr hann, ungdyr hunn. Dersom voksen hunn har foster, skal det også rapporteres.

§ 5.*Ikrafttreden*

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves det som står om bever i forskrift 20. april 2010 nr. 600 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever. Meldal kommune, Sør-Trøndelag og forskrift 12.september 2018 nr. 686 om jakt på bever, Orkdal kommune, Sør-Trøndelag.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser:
Ny beverforskrift kan forebygge skader på kommunal infrastruktur gjennom at veksten i bestanden holdes i sjakk og holder risikoen for skade nede og kan spare kommunen for kostnader med skadeopprettinger.

Konsekvenser for vedtatte målsettinger:
Vedtas målsettingene i denne saken, vil ny forskrift støtte opp under disse.